

Szerkesztőség:

ik kerület 460. házszám
 hová a ap szellemi részét
 llető közlemények kül-
 dendők.

Kéziratok vissza nem
 adatnak.

ABONY

Kiadóhivatal

SZERDAHELYI JÁNOS
 könyvnyomdája, hová az
 etonizetési pénzek, a hird-
 tések és ezeknek díjai, va-
 amint a felszólamiasok ki-
 dendők

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva és vidékre küldve egész
 évre 8 korona, fél évre 4 korona, negyed évre
 2 korona. Egyes szám ára 16 fillér

Felelős szerkesztő:
 TEMESKÖZY GERZSON.

Főmunkatársak:
 VEVERÁN ISTVÁN. VÉLI MIKSA.
 Kiadótulajdonos: SZERDAHELYI JÁNOS.

Hirdetmények,

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a kiadó-
 hivatalhoz küldendők. Nyilttér scra 1 korona.

Október 6.

Gyászos időnk dicsteljes emléke ismét
 felujulsz hazafias ihlettel lelkünkben e napon.

Október hatodika! . . . Te a szent
 eszmékért küzdő sulyos megpróbáltatásunk
 idejének honfi vérrel megpecsételt drága
 próba köve vagy.

S szent vértanuink ti. Kis Ernő, Nagy
 Sándor József, Aulich Lajos, Török Ig-
 nácz, Pöltenberg Ernő, Knezich Károly,
 Damjanich János, gróf. Seiningner Károly,
 gróf. Vécsei Károly, Láhner György, Des-
 sewffy Arisztid, Schweidel József, és Lá-
 zár Vilmos ti voltatok a mi vérünk leg-
 jobbjai. A ti ártatlan véretek kellett a sza-
 badság vad ellenségeinek, és az egész ma-
 gyar faj hőhérainak, hogy visszarettentsék
 a még mindig szent eszmékért rajongó szí-
 vünket.

De eltűnt a fájó kor vészes rémeivel
 s eltűnt vele a sulyos megpróbáltatások ko-
 ra. Mi sem voltunk rosszabbak Nálatoknál,
 kik lélekintóan gyászos véggel igazoltatok
 dicső példa gyanánt, hogy édes és dicső
 meghalni „A h a z á é r t”.

TÁRCZA.

A nagy ünnep.

. . . Napnyugaton egyre oszlanak a felhők —
 Egy fényes virradat tépi kelet felől.
 Útra kél egy csapat . . . Hős, vitézi csontok.
 Urunk, fejedelmünk, Rákóczyé elől.

Kalapját levéve áll az egész nemzet.
 Homlokán ragyog a Rákóczy-név fénye.
 — Magyarok Istene! Legyen hála neked,
 Ime beteljesült kétszáz év reménye.

TEMESKÖZY GERZSON.

„KI VAN ZÁRVA.”

Irta: Kajabusz.

A nyomtatott beszédnek abban a tajtékoz
 oceánjában, amit mi napi sajtónak nevezünk, vagy
 magyarosan zsurnalisztikának, mind sürűbben bosz-
 szantja a szemünket és nyelvérzékünket a fenti
 szólásmód. Hogy Wekerle és Beck megegyezésre
 jussanak, az ki van zárva. Hogy a király katonai
 dolgokban egy vonalnyit is engedjen, az ki van
 zárva. Hogy Fedák Sári végkép megváljon a
 szinpadtól, az ki van zárva. És így tovább. Mikor
 én ezeket olvasom, a gyomrom is fölkaparodik és
 nem nagy tisztelettel gondolok az újságíró urakra.
 A jó reggelét neki! dohogok magamban, hiszen

Mi hálás utókor, csekély és gyarló e-
 rőnkhez mérten csak hálába fonjuk, jól
 esik ez is. Jól esik felidézni lelkünk-
 ben az undorító sötét korszak iranti gyűlö-
 letet és az erős hitet a szent szabadság
 irant.

Dicső példátok, szent Vértanuink, a
 nagy tettekre készíti lelkünket. Ártatlan vé-
 retek soha el nem muló jegyekkel véste
 fájdalomtól megtört szívünkbe a haza és a
 szabadság szeretetét. Elmúlt már szívünk-
 ből a gyötrő és megalázó keserűség, de a
 dicső példátok emléke csak még erősebben
 elénkíté a varázs jeleket.

Ti, dicsők, tizenhárman azért éltetek
 annyi viszontagság között és azért haltatok
 szent martir halált, hogy ezer év vérevel
 szerzett hazánkat, dicsően, szabadon lássá-
 tok élni.

A mi szívünkben is, a ti szent lelke-
 tek ideálja él, s csak még drágábbá tette
 a ti hazáért lüktető véretek.

A mi hazánk még nem szabad! A mi
 szívünk még nem nyugodt, még nem látjuk
 annak hazánkat, a minek elérésére ti tani-
 tottatok minket.

De ártatlan véretek ne bántsa az el

nálunk a kutya szokott kizárva lenni.

Nem mondok valótlanságot, ha azt állítom,
 hogy az ilyen nyakatekert magyar mondások a
 napilapokba a pesti újságíróktól származnak, hogy
 azoknak 90 százaléka milyen fajta népség, azt
 tudja minden újságolvasó. Sok tehetséggel meg-
 vert férfi van közöttük. Ám akad olyan is, kit
 beteges hiuskodás, hirhedség utáni szomj ragad
 magával s szólásban és írásban — stílusban —
 valami feltűnőre és különösre vadászik. Olvastuk
 már mi azt a lipótvárosi magyaros mondást is,
 hogy: „hizelegve érzi magát.” Ki nem ismeri föl
 ebben a zsidó forrást s ki nem tartja hóbortnak
 az ilyen magyar stílust? Csakhogy a hóbort na-
 gyon bonton manapság szóban és írásban. Mert
 megkülönbözteti az embert a többiektől s akinek
 hóbortja van, nem könnyen keveredhetik el a
 mindennapi tuczat-emberek közt.

A zsurnaliszták megírják a maguk ekstra
 módján, a kávéházlakók pedig, kik napestig fo-
 gyasztják azt a sok szénát, szalmát, amit a hir-
 sajtó vet az asztalokra, bekapkodják és mint va-
 lami automata adogatják ki magukból a förtelmes
 mágyartalanságokat. Ügynökök, kereskedők ajkán
 folyton ott lebeg: „az nem létezik, az ki van
 zárva.”

Ugyan hogy izlenék a Vörösmarty „Szózata”,
 ha a mai nyelvjárással így szavalgatnánk:

„Ki van zárva, hogy annyi szív
 Hiába onta vért.

nem ért cél. Fáj az mindnyájunknak. Érzi
 azt minden valamire való magyar.

Ne bántsa azonban az se siri nyugal-
 matokat, nyugodjatok békén a szent sir
 ölen. Ti megtettétek azt, amit tennetek le-
 hetett.

De megfogadjuk ma, a szent napon,
 a ti kegyeletes emléktek napján, hogy lan-
 kadatlan lelkesedéssel küzdeni fogunk mind-
 addig, amíg el nem érjük hazánkat oly fény-
 ben és szabadon, amilyennek azt a ti hall-
 hatatlan lelki szemeitek látta, a milyenek ti
 gondoltátok a hazát, mikor a gyilkos golyó
 végzetesen találta szent személyeteket.

A közbirtokosság közgyűlése.

Mult hó 29 én tartotta a közbirtokosság Szent-
 Mihály-napi közgyűlését, melyen Neppel Ferencz
 elnökölt, aki a rendes közgyűlést megnyitván, a
 maga és a választmány nevében megbízatásukról
 lemondását bejelentette, egyben felkérte a gyűlést
 a tisztikar megválasztására s annak keresztyélte-
 lere egy bizottság kiküldésére. A gyűlés vezetése-
 re nt. Szánthó Eleköt óhajja felkérni, a mi megtör-
 ténvén, nt. Szánthó Elek elnök a szavazat-szedő
 bizottság tagjaiul, Liphay György elnöklete alatt.
 Dr. Márton Lajost és Papp Petert ajánlja, kik is
 megválasztattak s a szavazati lapok beszédét
 megkezdték. Beadatott 14 szavazó-lap. Igazgató-
 elnökül újból Neppel Ferencz, választmányi tagokul
 Gaál Gyula, Glatz Bela, Hay Károly, Kostyán Jó-

Keservben annyi hó kebel
 Szakadt meg a honért.
 Ki van zárva, hogy ész s erő
 És oly szent akarat
 Hiába sorvadozzanak
 Egy átoksuly alatt.”

Vagy azt a vidám dalunkat:

„Nem lehet az ember fából
 Ki kell rugni a hámfából”

igy kell travesztálnunk: „Ki van zárva, hogy az
 ember fából legyen.”

Vagy egy másik nótánk:

„Tulsó partról fehér kendő integet,
 Átalmennék kedves rózsám, — ki van zárva” stb. stb.

És ez a különös szólásmód úgy ragad, mint
 a tojás sárgájára a liszt. A tulajdon fiam is el-
 szolta magát ilyenformán: A csatornához —
 melyet bizony itt kanálisnak tisztelnek — akart
 menni fürödni, ahhoz kérte az én engedélyemet.
 Azonban úgy a Nádor-csatorna, mint a Malom-
 csatorna a községtől távol van, másfél órányira.
 Én lát apai agályokat hordtam elő, hogy ott a
 Sárrethen tehének legelnek, azok megkergethetik a
 gyereket. Vátsott surbankó kölykök malaczkokat
 őriznek s nagy virtusnak tartják, ha csuffa tehetik
 az ilyen tintanyaló diákfelét, meg a fürdés is lehet
 veszedelmes felügyelet nélkül. Egyszóval valami
 katasztrófa történhetik, a szülei lélek rémképeket
 rajzol ilyenkor. Mire a fiam úgy replikázott, hogy
 a Takács Balint is vele megy, sőt a Balint apja
 a homokhordó kocsin elviszi őket a homokgödörökig,

zsef, id. Sivó Miklós és Varga András (Ujkécske). Számvizsgálókul: Szánthó Elek, Sivó Jenő és Pintér Gyula egyhangulag megválasztottak.

Neppel Ferencz ig. elnök helyét elfoglalván, köszönetét fejezte ki a bizalomért, előterjesztette Glatz Béla, mint gr. Szapáry Frigyes megbízottja kérvényét, mely szerint kéri, hogy úgy mint Abonyban, az ujkécskei patronátussággal járó kötelességek ne a regálé tulajdonosokat, hanem a nemesi birtokok tulajdonosait terhelje, ezt a közgyűlés mondja ki, hogy a törvényes eljárás megindítható legyen. Ehez a közgyűlés elvileg hozzá is járult.

Felolvastattott Dolenszky tószegi plebános kérvénye az iránt, hogy miután a templom plafondja elkörhódott, azt úgy is csináltatni kell, egyúttal kéri a templom kibővítését is, minthogy a hívek befogadására kicsiny. A közgyűlés ennek nem adott helyet, minthogy a választmány intézkedett a kijavítás fölött, a bővítésről fedezet hiányában szó sem lehet.

Hajniiss ujkécskei plebános kérvényére 68 kor. parókiai javítási költség kiutaltattott.

Előterjesztett a számvizsgáló-bizottság jelentése 1906. ápr. 24-től szept. 29-ig terjedő számadások az ingatlanokról.

Abony. Bevétel: pénztári maradvány 58215 kor. 22 fill. Ingatlan árából 22500 kor. Kiadás nem volt, vagyon 80715 kor. 22 fillér.

Tószeg. Pénztári maradvány 11883 kor. 24 fillér. Kiadás nem volt, vagyon ugyanannyi.

Kécske. Pénztári maradvány 27946 kor. 75 fillér. Ingatlan árából befolyt 29338 kor. 25 fillér. Összesen 57285 kor. Kiadás: közjegyzői költség 67 kor. 55 fillér. Mérnöki díj 400 kor. Hirdetési díj 53 kor. Utazási díj 25 kor. 84 fill. Összesen 546 kor. 39 fillér. Maradvány 56738 kor. 61 fillér, mely pénztári készletek az abonyi, illetve a szolnoki mezőgazdasági takarékpénztárakban vannak elhelyezve, a betétkönyvek felmutattattak.

Rendes számadás: Abony. Bevétel: pénztári maradvány 128 kor. 84 fill. Vételár utáni kamatokból 3904 kor. 94 fillér. Összesen 4033 kor. 78 fillér. Kiadás: hivatalnok és szolga fizetése 202 kor. 22 fill. Kamat visszatérítés Löfflernek 102 kor. 50 fill. Vegyesekre 43 kor. 80 fill. Összesen 348 kor. 52 fill. Maradvány 3685 kor. 26 fillér. Eszerint Abonyból $\frac{1}{1000}$ részre esik 3 kor., összesen 2880 kor., maradvány lesz 805 kor. 26 fillér.

Tószeg. Bevétel: pénztári maradvány 1059 kor. 50 fill. Haszonbérékből 2001 kor. 28 fill. Kamatokból 575 kor. 50 fill. Összesen 3636 kor. 28 fill. Kiadás: hivatalnok és szolga fizetése 6739 kor. Adókra 24927 kor. Vegyesekre 3400 kor. Összesen 35066 kor. Maradvány 328562 kor. E szerint $\frac{1}{1000}$ részre esik 250 kor. Összesen 240000 kor. Maradvány lesz 50000 korona.

hát ilyenformán, hogy őket valami baj érhetné, az ki van zárva.

Igy a fiam. Ezt csak nem tanulja a gimnáziumban. A dühösség indult sétára az ereimben. Ránéztem a fiúra olyan tekintettel, amilyennel Otello nézett Desdemónára, mikor a kendőjét kereste rajta s fogaim közt sziszegém, hogy: et tu mi fili. A gyerek megrettet a tekintetemtől, valószínűleg megértette a dolgot, mert egész vakációban nem ejtette ki előttem többet azt a fergetelmes szót.

Hát így rontanak a nyelven az ujságíró urak, akiknek pedig az ellenkező volna a kötelességük. Az „e” kérdő szócskát az ige előtt alkalmazzák már évtizedek óta, amiből olyan gyalázatos mondatkötés kerülökzik ki, hogy a füle fáj tőle a magyar embernek. „Nem-e mondtam előre?” e helyett: Nem mondtam-e? Nem-e izent a katona fiának — (Nem izent-e) stb. Magyar nyelvérzékkel aki bír, az mindig az ige után teszi a kérdő szócskát. De az ellenkező fülsértő elhelyezés egész polgárjogot nyert már főleg a hirlapirodalomban. Azt csak megemlítem, hogy a Duna partját, mely kövel van kirakva, a magyar nyelv fokozottabb tisztelőtére, „rakpart”-nak nevezték el.

Beniczkyne Bajza Lenke regényében egy helyütt ilyen fordul elő: „A talaj deszkák által lén tánczképpé téve.” A kis kését neki, hát mit tánczolt az a talaj? Walzert vagy kék vókot? . . . Egyébiránt nevezett írónő gyárilag állította elő

Kécske. Pénztári maradvány 482685 kor. Haszonbérékből 681000 kor. Kamatokból 155327 kor. Összesen 1319012 kor. Kiadások: hivatalnok és szolga fizetés 40439 kor. Adókra 261524 kor. Kegyüri kiadásokra 41600 kor. Haszonbér ovadék visszatérítés 45000 kor. Vegyesekre 8915 korona. Összesen 397478 kor. Maradvány 921534 kor. Eszerint $\frac{1}{1000}$ részre esik 6 kor. Összesen 576000 kor. Maradvány lesz 345534 kor., melyből haszonbérlek ovadéka 93000 kor. Adóhátralék 190000 korona.

Letét számadás. Maradvány 21788 korona. Ujabb befolyt 16308 korona. Összesen 38096 korona.

Ezen számadás elfogadtattott, jóváhagyott s a felosztáshoz a közgyűlés hozzájárult.

Előterjesztett a tószegi bérlők kérelme vizkár miatti bérléengedésért. Elutasították.

Ezután elnök a rendes közgyűlést berekesztette és nyomban megnyitotta a rendkívüli közgyűlést, mely gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére gr. Keglevich István és Temesközy Gerzson gyűlési tagokat kérte föl.

Elnök előterjeszti, hogy az abonyi ingatlanokból befolyt 80715 kor. 22 fillér, mely összeg néhány nap alatt a még esedékes járulékokkal 9600000 koronára emelkedik s így $\frac{1}{1000}$ részre ebből kerek 100 kor. esik, minek kiosztását indítványozza. Liphay György ezélszerűbbnek tartaná az összes ingatlanok árát összevárnai és egy összegben kiosztani; ő maga részéről tehát a mostani felosztáshoz nem járulhat hozzá. A közgyűlés azonban kimondotta a felosztást. A kifizetés a helybeliek részére egy bizonyos meghatározandó időpontra történik, a vidékiek pedig értesítettnek, hogy osztalékaik felől rendelkezzenek.

Elnök bejelenti, hogy a kécskei földek parcellázását és árverését a tavaszra kell halasztani hiányos technikai okok miatt. Ehez a közgyűlés hozzájárult. Érdekes vita indult meg ez alkalomból. Az ingatlan bérlője a mai nappal lejárván s így a jövő szent Mihály napig újból bérlő kell adni. Az eddigi bérlő hajlandónak is nyilatkozott az eddigi 2470 korona bérösszegért megtartani, erre azonban egy más egyén által írásban 300000 kor. ajánlat tétel, mire többen árverésre kívánták bocsátani a bérlőt. Temesközy Gerzson indítványozta, hogy feltételeesen fogadtassék el az újabb ajánlat, s ha ennél több nem tételnek, ezért az összegért adassék át a bérlőt az ajánlkozónak. Ehez a gyűlés nem járult még akkor sem, midőn a jelenlévő ajánló 3500 kor. és megfelelő bántó-pénzt ajánlott föl, ha árverés alá nem bocsátatik a bérlőt. A közgyűlés azonban az árverést határozta el, melyre Glatz Béla és Pokorny Frigyes küldetnek ki, Kiraly Ferencz titkárral.

Végül Hajniiss ujkécskei plebános kérelmezte,

a regényeket, a csekélységek elkerülték a figyelmét.

Azonban ujságírók és regényírókon felül vannak az akademikusok s ezeknek a magyarsága is elremitő némelykor. Egy valaki ezen szellemóriások közül felolvasást tartott „A téhelyröptűek központi idegduczának gyökérszálaiban előforduló mikrobasalád szervi szaporulatáról különös tekintettel a tropikus égöv szférájában előforduló kozmikus változásokra.”

Hogy ezt olyan józan eszű balandó, aki nem akademikus, megértse, az ki van zárva. Ehun ni, nekem is a pennámba bujt ez a szólám.

Általában akik nagyon keresik a szavakat s a közönséges nyelvjáráson messze felül akarnak kitűnni, azok ejtik a legtöbb sebet a magyarságon s az értetlenség ködébe vesznek az igazi magyar földre nézve. A bíró a vádlottra vonatkozólag kérde a tanutól: Nem velt észre rajta szokatlan birvágyat? — Tanu: Nem én kérem alá. Mióta ismerem, mindég ptykés lajbit láttam rajta.

Az akademikusok meddő halhatatlansága és pompázatos uralma ott terpszkedik a tudományok csarnokaiban, az eleven étellel való érintkezést kicsinyli és megveti. Egy fiatal halhatatlantól kérdezte a puztán a nagybácsi: Tudod-e, hogy miért megy az ökor „cselő” szóra jobbra, „hajsz”-ra balra?

Ezt nem tudom, felel a fiatal.

Lásd, pedig ezt minden ökor tudja.

hogy bizonyos papi es kántori kiföldek, mint javadalmak adassanak el s helyettük — minthogy hasznavehetetlenek és messze esnek a községtől — jobb földek vásároltassanak, ehhez a püspöki hozzájárulást elevo kieszközölte, a földeket áruba vetette és ujjabbakra alkut is kötött, a különbözet 500 kor., ennek az összegnek a kiutalását kérte a plebánosi javadalmak végleges és helyes rendezésül. Szánthó Elek, Temesközy Gerzson és Papp Péter ajánlatára az 500 koronát a közgyűlés kiutalta.

Ezzel a közgyűlés véget is ért.

Nemzetgazdaság és alkohol.

Írta: Dr. Dóczy Imre.

Mindeaki előtt ismeretes, hogy a mértéktelen alkoholélvezet mennyire káros. A tudomány az utolsó években most már világosan bebizonyította azt is, hogy az u. n. mértékletes szeszfogyasztás is mérhetetlen károkat okoz, úgy az egyének, mint az egész társadalomnak. Az elismert nagy-hírű tudósok egész sora kétségbevonhatlan bizonyítékokkal igazolta, hogy már a mértékletes alkoholadagok is súlyosan befolyásolják az egyén egészséget, a faj fejlődését, az egész emberiség szellemi, erkölcsi és gazdasági haladását. Mivel a szesz italok úgy mértékletes, mint mértéktelen élvezete általánosan el van terjedve és annak romboló hatása minden téren érvényesül, egészen természetesen, hogy az alkoholkérdésnek nemzetgazdasági jelentősége is nagy horderejű és az alkoholizmus elleni mozgalom szempontjából annak megvitatása elsőrendű fontossággal bír.

A szesz italokra kiadott összeg improduktív és haszontalan kiadás és mivel a népesség legnagyobb része — mondhatni 90 százaléka — kis emberből, munkásokból áll, azoknak háztartását az alkoholra fordított összeg minden haszon és előny nélkül aránytalanul megterheli.

Az állam a társadalom egyeseinek összességéből áll s így az egyeseknek rossz gazdasági helyzete leszállítja az egész állam gazdasági szintjét. Igen pontos statisztikai adatok mutatják, hogy a munkásszótály keresetének $\frac{1}{5}$, $\frac{1}{4}$ részét, sőt sok helyütt a felét adja ki szesz italokra, tehát jóval többet mint lakásra és élelelmezésre. Ennek következménye, hogy az életviszonyok rosszabbodnak, az alkohol káros befolyása rontja a kereset és munkaképességet; szegénységet, nyomort szül. Amerikában és Angliában a hivatalos kimutatásokban a pauperismus okai között 75–90% kal, Németországban 56% kal, Stockholmban 51.7% kal szerepel az alkoholizmus, úgy, hogy Helsingius méltán mondhatta az iszákosságot a szegénység anyjának és joggal sorolható a szociális baj főokozói közé.

Az alkoholizmus nemcsak közvetlenül rontja meg a nép jólétét és dönti az embereket nyomorba, hanem az által is, hogy tönkreteszti az egészséget, elkorcsosítja az utódokat és közvetve s közvetlenül okozója a büntetteknek. Az elmebeteg mintegy 69 százalékánál az alkoholizmus szerepel mint körok, a büntetteknek pedig több mint felét alkohol hatása alatt követik el az emberek.

Az államnak nemcsak az okoz kárt, hogy a szesz italok által egészségükben, gazdasági és erkölcsi épségükben megtámadott produktív munkára képes emberek millióit veszti el, hanem az is, hogy ezeknek legnagyobb részéről az államnak vagy a társadalmi jótékonyágnak kell gondoskodnia. A szegény ügy, lelencz-ügy, börtönök és fegyházak, kórházak és elmeegógyintézetek, epileptikusok, gyöngelmejük és hülyék intézeteinek, a közrendek fentartása mind oly kötelezettséget ró az államra, amelynek teljesítését legnagyobb mértékben az alkoholizmus teszi szükségessé. Vegyük mindehhez a munkaképesség esökkenését, a balesetek óriási számát, az élettartam rövidülését s világos lesz az a borzasztó kép, amelyet az alkohol rombolása tár a figyelmes szemlélő elé.

Az alkohol élvezet nemzetgazdasági kára abban is nyilvánul, hogy a népességtől óriási mennyiségű gabonát von el. Egy rossz termés valószínűsége nemzeti csapással ér fel és a nép mégis milliárdokat érő gabonát fogyaszt el szesz italok alakjában s vonja azt el a táplálkozástól.

A gazdasági helyzet szempontjából kell megítélni azt a viszonyt is, a mely az alkoholipar és a munkaszófgáltatás, illetőleg a munkabérek között fennáll. A statisztika bizonyossága szerint az alkoholipar az, mely tőkebefektetést véve tekintetbe,

a legkevesebb munkásnak ad kenyeret és a legrosszabb munkabérral köti le a munkásokat, viszont azonban a legnagyobb nyereséggel jár. Ha az alkoholra kiadott összegeket egyéb czélszerű és hasznos ipari vagy mezőgazdasági czélokra fordítanák, legalább is 5 millió ember nyerne foglalkozást és ezzel meg volna könnyítve a munkanélküliség kérdésének — megoldása.

Mindezekkel szemben azt az ellenvetést hallani leggyakrabban, hogy az állam nem mondhat le és nem nélkülözheti a szeszadó jövedelemből befolyó milliókat. A tény pedig az, hogy minél jobb módú a nép, annál inkább áldoz az ivásnak, annál kisebb azoknak száma, akik egyenes adót fizethetnek.

Az alkoholizmus szocialis és gazdasági pusztításait tapasztalva, önként tolu előtérbe az a követelés, hogy az alkoholizmus elleni küzdelem ne csak a társadalom egészségügyi vagy etikai mozgalma legyen, hanem ismerje az állam is kötelességeit és feladatait, a melyek e kérdés megoldásában reá várnak. És éppen nemzetgazdaság-szempontból kell részt vennie az alkoholfogyasztás és az általa okozott károk csökkentését, megszüntetését célzó actióban. Az államnak, mely az egész nép jólétét van hivatva előmozdítani, és a mely nem akarja, hogy a népek világversenyében visszaszorítottassék, nem szabad az alkohol ellenes küzdelmet a társadalom magánügyének hagynia és a harcot tisztán társadalmi egyesületekre bízni. Azt az állam, a közügyének kell megtennie! Csak az olyan állam lehet erős és szilárd, a melynek testileg, szellemileg, erős, ép és egészséges polgárai vannak, ilyenek megteremtéséhez pedig mindenképp ki kell küszöbölnie azokat a tényezőket, a melyek a degenerációt, az erkölcsi és testi elfajulást elősegítik. És e téren nem is tisztán egészségügyrendőri ténykedésekre van szükség, mint inkább egészséges szocialis viszonyok létesítésére. Messzemenő munkásvédelem, a lakosság élmezőnyös lakásvizonyainak, a szegény- és árva ügynek helyes rendezése, munkásbiztosítás, stb. lesznek azok a tényezők, a melyek nagy mértékben fognak hozzájárulni — az egyéb direkt állami intézkedések mellett — az alkoholizmus csökkentéséhez. Mindezen intézkedések kivételére és az egész állami beavatkozás helyes irányítására megfelelő hivatalos fórumot kell teremteni és az egész állam gazdaságnak az egészségügyi, a kereskedelmi, gazdasági és adópolitikának egyaránt magán kell viselnie az alkohollelenni harcának legalább némi jellegét!

MI UJSÁG?

Október 6.

Tegnap volt 57-ik évfordulójára ama gyászos napnak, melyen a zsrnok önkény, tehetetlen, elvakult dühében, nagyjaink tizenháromát, 1849. október 6-án, Aradon kivégeztette. Sötét, gyászos lap ez hazánk történetében, mit nehezen, talán sohasem tudunk elfeledni...

Az idén is kegyelettel ünnepelte meg városunk közönsége e napot. Reggel fél 8 órakor a ref. templomban volt ünnepi istentisztelet, melyen megjelentek a főszolgabírói hivatal, az előljáróság, az állami anyakönyvi hivatal, a képviselőtestület, az egyletek és testületek, hol nt. Kiss Zsigmond igen szép, emelkedett szellemű imát mondott, a mi után a Hymnust énekelte az ünnepelő gyülekezet. Innét a rkath. templomba vonult a közönség, hol nt. Pusztay János s. lelkes szolgáltatót fényes misét a dicső vértanúk nyugalmaért, mi alatt Rithnovszky Antal kántor énekelt remek alkalmi énekeket. Végül az izr. imaházban volt istentisztelet; hazafias szellemű szép beszédet mondott ft. Blumgrund Naftalin rabbi, a mi után az összes egybegyűlték, a kántor és az énekkar vezetése mellett a Hymnust énekeltek el. Az összes egyletek fekete lobogóik alatt kivonultak először a róm. kath. temetőbe, hol gyulai Gaál Miklós honvédtábornok sirján Temesközy Gerzson szerkesztő mondott gyászemlékbeszédet. Onnét az ev. ref. temetőbe vonult a gyászoló közönség, hol Forró Elek 1848/49-iki honvéd-ezredes sirján nt. Kiss Zsigmond mondott emelkedett hangú, szép beszédet.

— **Esküvő.** Fényes esküvő lesz ma délután a róm. kath. templomban, a midőn kislaludi Liphay Arthur földbirtokos, cs. és kir. tartalékos huszárhadnagy vezeti oltárhoz ajtai Kovách Edithet, ajtai Kovách Sándor egyetemi rektor és nagyszigethi Szily Sarolta nagyműveltségű leányát. A legtisztább boldogság övezze frigyüket.

— **Esküvő.** Szombaton, folyó hó 13-án délelőtt 11 órakor vezeti oltárhoz Gabriel Pál bájos menyasszonyát, Melegh Fancsikát.

— **Szüret az Ipartestületben.** Ma rendezik iparos ifjaink szüreti multságukat, melyre sokféle kosztüm készült az egyes szereplők számára, akiknek mókáik igen érdekeseznek ígérkeznek. Felhívjuk e multságokra a szórakozni vágyók figyelmét és pártfogását.

— **Halálozás.** Mindenfelé nagy részvétet keltett a szomorú hír, hogy Thaly Elek földbirtokos, társadalmunk e rokonszenves alakja tegnap délelőtt 10 órakor, rövid szenvedés után elhunyt. A legmelegebb részvétünket tolmácsoljuk a gyászba borult családnak.

— **Szanatorium egyesület.** Ujjonnan beléptek Várady Jánosné és özv. Simonyi Lajosné urnők szives fáradozásuk folytán mint rendes tagok: Galló Pálné, Kovács Béláné és Rithnovszky Antalné urnők. Mint rendkívüli tag: Schwarcz Zseni urnő.

— **Acetilkén áldozata.** Részvétet vetjük az alábbi hírt. Ifj. Teszary László dabasi főszolgabíró hetekkel ezelőtt súlyos baleset érte. Az acetilkén robbanás annyira összeégette, hogy hosszú időbe kerül neki, míg teljesen fölgyógyulhat.

— **Törtel ref. egyházközségét,** mely eddigelé fiók egyház volt, a most ülésezett egyházközsületi gyűlés anyásította, anyae gyházi jellegét adott neki. Jól eső örömmel gondolhat most vissza az egyház gondnoka Tóth Sándor törtel birtokos és Aranyi Sándor jegyző kitartó munkájukra amlyet az egyház létesítése és szervezése körül kifejtettek s melynek ime most megérték szép sikerét. Több ily lelkes, igazán buzgó férfiakat adjon az Isten egyházunknak.

— **Uj tanfelügyelő.** Mint lapunk múlt számában biztos forrásból merítve előre jeleztük m. hó 29-én a közoktatásügyi miniszter dr. Petri Mór központi szolgálatára berendelt tanfelügyelőt Pestmegye tanfelügyelőjévé nevezte ki, hivatalát f. hó 1-én foglalta el.

— **Közigazgatási bizottsági ülés.** Pestmegye közigazgatási bizottsága október hó 10-én délelőtt tartja legközelebbi ülését a megyei székház dísztermében. A terjedelmes tárgysorozaton most dolgoznak.

— **Ez is statisztika.** Érdekes foglalkozni a kérdéssel, hogy miibe kerül az idén a termelőnek egy hektoliter must. Vegyünk egy rendes szőlőkapást tartó termelőt. Fizes a vin-czellérnek holdanként 100 kor. munkabért, készpénzben, mellék szolgálományok ugyancsak a vin-czellérnek holdanként 10 kor. (kukorica föld, feles vetemény föld, napszám pótlás, lüzelő anyag, lakás stb.) A beállított szőlőkaró egy évi elhasználódása 20 kor. Raffia 2 kor. Háromszori permetezés 27 kor. Szüretelés 20 kor. Edény elhasználódás 3 kor. Adó 12 kor. Az ingatlan értékének évi 4% kamata 32 kor. A beültetési költség évi 4% kamata 4 kor. Két első év meddő munkálattási költség 4% kamata 5 kor. Permetező készülék fentartására 1 kor. Különbféle szerszámok, drótok elhasználása 2 kor. Trágya egy évi átlaga 10 kor. Egyéb kiadások 2 kor. Összesen 250 korona. Ha az idej közép termelést vesszük, termelt néhány termelőnek holdanként 20 hechtoliter, az ily termelőnek 12 kor. 50 fillérjébe van egy hektoliter must, kapott 25 koronát érte, bevétel volt 500 kor., kiadása 250 kor., tehát feles volt a termelési viszonyokkal. Legnagyobb része e termelőnek csak 15 hektolitert kapott holdanként, vagyis 375 koronát, kinek maradt 125 korona haszna, ez meg már harmadosa lett a szőlőjének. De hát még ez is meg járja. Vannak azután, akiknek csak 10 hekt. mustja termelt, ennek nem maradt semmi haszna, ha pedig csak 20 koronáért adta el a mustot, ráfizet holdanként 50 kemény koronát. Hol van a fáradsága, vesződése, mérgeledésének becsületes munkadíja? Bizony nem irigylendő állapot az a szőlőbirtokosság, kivált ha tekintetbe vesszük az elemi csapások okozta károkat is, mint fagy, köd, jég, forróság és a lelkiismeretlen vinczellér.

— **Drágább lesz.** Hogy mi lesz a drágább, azt még előre nem lehet tudni. Most egyelőre arról van szó, hogy az osztrák börgyárosok 15 százalékkal felemelik a bőr árát. Ebből kifolyólag természetesen következik, hogy a cipészek is követik az áremelést. És ha már mindenki emel, az asztalos, az ács, a lakatos, a szabó, a kalapos, a bába, sem maradhat el, hanem ők is emelnek. Egyszer aztán be fog következni, hogy csak a milliomosok szülehetnek és a nábobok halhatnak meg: oly drága lesz az élet és a halál. Ezt is jó tudni!!

634/1906. számhoz.

Eladási hirdetmény.

Alólirott felügyelőség részéről közhírré tétetik, hogy a magyar vallás alap tulajdonát képező Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye Czegléd városiban fekvő I. ker. Kossuth-tér 239. szám alatt levő 357 □-ölet kitevő telek a rajta levő ugynevezett uradalmi ellenőri lak és bolt helyiségi épülettel együtt ötven ezer korona becsértéknek alapul vétele mellett f. évi október hó 19-én délelőtt 10 órakor a czeglédi m. kir. közalap. gazd. felügyelőség helyiségében írásbeli zárt ajánlati árverésen örök áron eladatni fog.

Venni szándékozók tartoznak az ivenkénti egy koronás bélyeggel ellátott, két tanu előltemezésével, m. kir. közjegyző által hitelesített aláírással bíró írásbeli zárt ajánlataikat, melynek borítékára „Ajánlat a magyar vallás alap Czeglédi ellenőri lak vételére“ irandó, a czeglédi m. kir. közalap. gazd. felügyelőségnek az ajánlatok felbontása napjának, vagyis 1906. évi október hó 19-ének délelőtti 9 órájáig benyújtani.

Az ajánlathoz pénz, vagy értékpapírok csatolása mellőzendő, hanem a benyújtott ajánlathoz a bánatpénzül megállapított 10000, azaz tizezer korona készpénznek, vagy előző napi tőzsdei árfolyam szerint, a mennyiben pedig az a névértéken felül állana, névértékben számított állami értékpapiroknak fentebb jelzett célra való letételét igazoló m. kir. adóhivatali, vagy kir. közalapítványi központi pénztári nyugta csatolandó.

Ajánlattevők kötelesek az ígért vételárt számmal és betűvel tisztán kiírni, kötelesek továbbá kijelteni, hogy az örök eladásra vonatkozó feltételeket elolvasták, megértették, elfogadták, s azoknak magukat minden feltétel és fentartás nélkül alávetik.

Az ajánlatok a czeglédi közalap. gazd. felügyelőségnek 1906. évi október 19-ének napján délelőtt 10 órakor fognak nyilvánosan felbontatni, mely eljárásnál ajánlattevők, mint hallgatók, jelen lehetnek.

A kitűzött határidőn túl beadott, kellőleg le nem zárt, vagy a bánatpénz letételét igazoló nyugta nélküli ajánlatok, továbbá távirati vagy utó-ajánlatok el nem fogadtnak, s az ilyen, vagy a feltételektől eltérő ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az örök eladási feltételek alólirott hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Czegléd, 1906. évi október hó 1-én.

A czeglédi közalap. kir. gazd. felügyelőség.

Hirdetmény.

Zsömböry Irma és Ludmilla az abonyi 150 és 3254 számú telekjegyzőkönyvekben foglalt 10 katesztrális hold és 693 □-öl területű tehermentes birtokát, mely közvetlen a vásártér mellett van, egy darabban, esetleg kisebb részletekben is eladja, a venni szándékozók Raffai Joachimnál a betétszerkesztő bizottság szolgájánál mielőbb jelenkezhetnek.

Eladás.

Laczkó Bertalan hagyatékát képező 2 hold szőlő és 1 hold szántó-föld szabadkézből eladó, esetleg bérbe is kiadó. Értekezhetni Szaitz Gábornál. — Ugyancsak a Laczkó Bertalan-féle ház udvarán egy kisebb és nagyobb raktár-helyiség is kiadó.

A PESTI NAPLÓ UJ KARACSONYI AJANDÉKA

A Pesti Napló karácsonyi albumainak sorozata a magyar génius javakineseiinek gyűjteménye. Irodalmunk és művészetünk hatalmas alkotásait méltó, nemesen diszes formában mutatták be a Pesti Napló előfizetőinek. Valamennyi esemény-számba ment a magyar könyvpiacra. Náluk szebb, előkelőbb, értékeesebb diszmunkák nem igen jelentek meg. S a Pesti Napló az ő albumait ajándékol adja előfizetőinek.

A Pesti Napló idei ajándéka az 1906. évi karácsonyi albuma meg fog felelni a Pesti Napló diszmunkái hagyományainak. Meg fog felelni nekik abban is, hogy kiállítására fényével felül fogja múlni a megelőző évi kiadványokat. Minden kötetje külömb volt az előzőnél, pedig azok az előző kötetek is egytől-egyig remek diszművek voltak. — A Pesti Napló idei ajándékkönyve

R á k ó c z i A l b u m

lesz. Nem tudományos, csak a történelem kutatásaiban gyökerező irodalmi és művészeti diszmunka lesz. Ismertetni fogja a nagy kor hőseit, ünneppontjait és izgalmas hétköznapjait. Izzó törekvéseit, lobogó indulatait, mélységes hangulatait, dicsőségét és szenvedéseit. Javairók fogják megírni a nagy szabadságharcz eleven krónikáját. És meg fog szólalni ebben a kötetben a kor költészeté és izzó muzsikája. A dalmokot és a tárogatóst is tanúságba idézzük. S a képzőművészetet is. Az egykorit és az újat, hogy képben, rajzban ábrázolja azt a szentséges hőskort.

Nagyszabású festmények, elsőrangú illusztrációk, kiváló mesterek alkotásai díszítik majd e művet. S a műlapokon kívül a sokszorosító művészet egész sor több

szinnyomású képben

fog remekülni. E diszes tartalomhoz méltó lesz a keret. Bekötését a magyar iparművészet elsőrangú mesterére bizzuk. Hadd feleljen meg a remekmű nemes tartalmának a külső megjelenése is.

Ezt az új páratlan diszú ajándékot megkapja karácsonyra a Pesti Napló állandó előfizetőin kívül

minden új előfizető is

aki mostantól kezdve egy évre megszakítás nélkül a Pesti Napló-ra előfizet, illetve, aki karácsonyig legalább egy félévi díjat befizetett és egy további félévi előfizetésre magát kötelezi. Az előfizetés fél- és negyedévenként, sőt havonta is eszközölhető s kívánatra külön értesítést küld e módzatokra vonatkozólag a

PESTI NAPLO kiadóhivatala, Bpest, Andrássy-út 27.

ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 évre 28 kor., fél évre 14 kor., negyedévre 7 kor., egy hóra 2 kor. 40 fillér
Mutatványszámot szivesen küldünk.

Sömörbetegek

olyanok is, kik sehol gyógyulást nem találtak, kérjenek prospektust és hiteles bizonyító leveleket teljesen ingyen Rolle C. W. gyógyszerész.
Altona-Bahrenfeld. (Elbe.)

Első Styriai kötőgépgyár

Fogl J. L. műgépész

Magyarországi képviselő és raktár

Budapest, VI. Teréz-körút 20.

A leghiresebb **kötőgépek** tömlőzárral, házi és paricélra, részletfizetésre is kapható. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Varrógép és kerékpár javítóműhely.

Tanítás ingyen.



CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 63,
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóharc-csészlők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorveiógépek, Planet jr. kapálók, szecsavágók, répavágók, kukoriczamorzsolók, darálók, őrlőmalmok, egytetemes acél-ékek, 2- és 3-vasu ékek és minden egyéb gazdasági gépek.

Nincsen betegség házánál,

ha meghozatja a híres

Király-Balzsamot,

a balzsamok királyát, mely minden betegség ellen egyedüli biztos szer; ezen híres balzsam által megakadályozza a főfájást, köszvényt, csuzt, rheumát, fog- és hátfájást, láb-szaggatást, kólikát, gyomor-fájást, szóval minden betegségnek egyedüli biztos orvossága a Lires Király-balzsam, tehát szükséges hogy minden háznál készletben legyen. Egy nagy üveg 2 k. 55 f., 3 üveg 6 k. 55 f. bérmentve utánvétellel.

Kapható: **Grósz-Nagy Ferencz** gyógyszerésznél.

Debreczen kossuth utca. Budapest: Török József gyógyszerárban Király-utca 12. Ugyancsak ezen szerrel megrendelhető az egész országban elismert **híres hajdusági bajuszpedrő**, melytől a legrovividebb idő alatt a legszebb bajusz nyerhető. 3 doboz 2 korona 15 fillér bérmentve, utánvétellel.

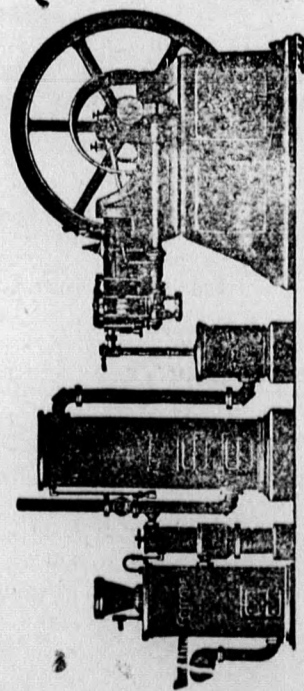
Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról sem képes oly olcsón finom és jó hangszert szállítani, mint

REMÉNYI MIHÁLY



a magyar királyi zeneakadémia házi hangszerek-szítője, azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, czimbalom, harmonium, harmonika, fa- vagy rézfuvó-hangszer, húr- vagy stb.

stb., míg Reményi legujabb ábrákkal ellátott képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik Bpestről, Király-utca 58. sz. Zenekarok teljes felszerelése a legolcsóbb arakon. Külön költségvetés díjtalanul. — Kivitel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Zongorák és czimbalmok javítása és hangolása. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón.



Eredeti OSERS és BAUER motorok

BUDAPEST, VI. Podmaniczky-utca 18

Motorgyár és vasöntő: Bécs. Benzin- és petrolium-motorok és locomobilok, szivó-gáz-motortalpakok 2-3 fill. üzemből fizetési feltételek. — Elsőrangú gyártmány. — Kétszorosított és árjegyzék ingyen.